

Hai Lần Xem Mắt ...

Như vừa dẫn xe ra đến cửa thì đã nghe tiếng Bố dặn với theo:

- Ngày mai con nhớ về trước 6 giờ vì sẽ có người đến xem mắt con đó.
- Bố ơi, con sắp thi rồi, để tháng sau xem mắt có được không?
- Không được. Mẹ con đã hẹn với người ta lúc 7 giờ rồi.
- Thật là khổ, mắt con có gì đâu để mà xem, chiều mai con phải ôn bài với bạn.
- Con phải về sớm, không được cãi lời.

Như dựng xe vào tường rồi đi nhanh về hướng Bố năn nỉ:

- Bố ơi, con không muốn cho người ta xem mắt.
- Tại sao? Tại sao là con gái mà không muốn cho người ta đến xem mắt là thế nào?
- Tại vì con không muốn người ta xem xong rồi lại chê con xấu.
- Ai dám chê con xấu?
- Bố thật tình không biết người chê con gái của Bố “quá xấu” là ai hay sao?

Không đợi Bố trả lời, Như đã tiếp với một giọng nói diều cọt, pha lẫn hằn học, cay đắng, và có một chút mai mỉa kèm theo:

- Thì là cái “Ông thầy giáo dạy Anh Văn lớp 12” mà Bác Ba dẫn đến “xem mắt” con ba tháng trước đó. Bố có muốn biết “Ông ấy” nói gì không? “Ông ấy” bảo nhà mình cái gì cũng được cả, “môn đăng hộ đối”, nhưng chỉ tiếc một điều là cô Như “quá xấu”.

Nói đến đây thì Như không còn giữ được cái vẻ lì lợm và bình tĩnh như lúc ban đầu nữa. Hình như có một cái gì chặn ngang qua cuống họng và nước mắt thì đã bắt đầu ứa ra. Như lấy vạt áo dài tím chậm nhanh vì không muốn Bố nhìn thấy sự đau khổ ngấm ngấm trong lòng từ bấy lâu nay. Như lặng lẽ dẫn xe đi ra thì Bố vội vã hỏi với theo:

- Làm sao con biết người ta nói như vậy?
- Con nghe được khi đi ngang qua phòng khách lúc Bác Ba nói chuyện với Mẹ. Mẹ không biết là con đã nghe được sự thật này nên vẫn nói dối con là “Ông ấy” ấy thích con.

Bố nhìn Như ái ngại. Nét chua xót hiện rõ trên gương mặt cằn cỗi và chan chứa ưu tư của Bố. Bố tiến lại gần hơn, an ủi đưa con gái xấu xí nhất nhà đang khóc thút thít:

- Thôi nín đi con. Nghe lời Bố, con đừng khóc nữa. Người đàn ông háo sắc như vậy, chỉ vừa nhìn thấy con trong vài phút ngắn ngủi, chưa biết tính nết con ra sao, mà đã vội có lời phê bình con như vậy thì cũng không đáng để con gái của Bố phải buồn đâu. Thôi, nín đi rồi đi học đi con.

Bố tiễn Như ra cửa và vỗ nhẹ lên vai con thay cho lời nói thầm: “Bố hiểu là con buồn lắm”. Như không nói thêm lời nào, lau vội những giọt nước mắt còn sót lại và lặng lẽ rời nhà.

Con đường Hồng Thập Tự dẫn đến trường Khoa Học hôm nay sao mà dài thế. Hai hàng cây xanh bên đường như héo úa và đẫm nước mắt của Như. Như đi đến trường mà đầu óc rỗng tuếch. Như cảm thấy trống trải vô cùng đến độ không muốn gặp bất cứ người nào. Thói quen của Như trên đường đi học là nghĩ đến tương lai sau khi tốt nghiệp, vừa làm ở phòng thí nghiệm và lo chuyện gia đình. Giấc mơ ấy đã không còn kể từ khi nghe được câu chuyện Bác Ba nói với Mẹ. Từ lúc biết khóc thầm khi nghe người ta phê bình về cái “vẻ đẹp” dưới trung bình của mình thì tính tự tin bẩm sinh của Như đã biến mất để thay vào đó bằng một khối tự ti mặc cảm to lớn. Như hay khóc thầm và ngậm trách sự bất công của tạo hóa. Tại sao cũng cùng một cha mẹ sinh ra mà Như thì không được đẹp như các chị em của mình? Khi các chị cười thì người ta bảo là tươi như hoa nở; còn khi Như cười thì họ lại bảo là như mèo. Khi em gái của Như mặc chiếc áo dài mới thì mọi người rói rít khen là đẹp quá; còn khi Như mặc áo mới thì thiên hạ nhìn rồi lắc đầu như tội nghiệp cho chiếc áo dài. Bất cứ cái gì để lên người Như cũng trở thành xấu xí và mất đi cái giá trị của món hàng, chỉ vì một lý do thật đơn giản là Như không được đẹp như các chị và em gái của mình. Lời giải thích của Bố Mẹ là Như rất giống Bà Nội khi còn trẻ, có nghĩa là Như cũng sẽ giỏi như Bà Nội ngày xưa, hình như không đủ sức thu nhỏ cái mặc cảm thua thiệt của mình. Như hay tủi thân mỗi khi có người bàn đến chuyện lập gia đình. Như không còn tin vào lời dạy của người xưa là “Cái nét đánh chết cái đẹp” nữa. Quả thật là tạo hóa đã không công bình đối với Như, đã cho Như ra đời nhưng quên cho Như một vài nét mềm mại, dễ thương và dễ nhìn của người phụ nữ.

Sau hơn một tiếng đồng hồ, Như vẫn không thể nào tập trung đầu óc để nhớ trọn vẹn chương cuối cùng nói về chất đạm. Như xếp tập đàn bài đầy cộm lại và rời khỏi giảng đường C, nơi Như và các bạn hay đến để ôn bài vào những lúc không có giờ học giữa hai chứng chỉ. Như lấy xe đi về thư viện Đắc Lộ với hy vọng khi đổi môi trường học, Như có thể tập trung dễ dàng hơn. Con đường Yên Đổ dẫn đến thư viện hôm nay cũng thật là dài xa lạ đối với Như. Hai hàng cây bên đường như không còn nhựa sống, như thấu hiểu được nỗi buồn và sự trống vắng trong lòng Như.

Vừa đến nơi, Như chọn ngay một góc vắng ở cuối phòng học dành cho nữ sinh viên. Qua khung cửa sổ, cây me già thân thuộc của khu nội trú hình như cũng không xanh mượt như những ngày tháng trước. Những quả me non cũng không làm cho Như nuốt nước miếng vì thèm nữa. Mà thôi, Như tự nhủ, sẽ không có nỗi buồn nào lớn hơn nếu Như thi trượt kỳ này. Như ôm xấp đàn bài xuống sân thư viện và đi thẳng về phía chiếc ghế đá quen thuộc. Gió hiu hiu thổi nhẹ như nói nhỏ bên tai Như: “Đừng buồn nữa, đừng vì một lời phê bình hơi hợt của một người đàn ông xa lạ mà phí đi tuổi xuân vui vẻ”. Tự nhiên Như nhếch mép cười. Như lắc đầu đôi ba lần, nhắm chặt mắt lại như cố xua đuổi sự phiền muộn ra khỏi đầu óc của mình và lầm nhẫm ôn bài...

6 giờ 30 phút chiều Chủ Nhật, Như rời thư viện Đắc Lộ. Như không muốn đi nhanh vì không muốn phải đối diện với một sự thật sắp sửa diễn ra trong căn nhà của mình. Như dừng lại bên lề đường, mua một quả cóc ngâm cam thảo. Đây không phải là thói quen của Như, nhưng không biết phải làm gì hơn để trì hoãn giờ phút lên “đoạn đầu đài của kẻ tử xấu xí” là Như. Chưa bao giờ Như ghét cái tên cứng cộm của mình như hôm nay. Cái tên cha mẹ đặt cho “Phạm thị Quỳnh Như” thật là mai mỉa. Tên và người thật không đi đôi với nhau chút nào cả. Phải chi

đừng có chữ “Quỳnh” đứng trước chữ “Nhu” thì có lẽ sẽ dễ chịu hơn và sẽ không làm cho thiên hạ phải giật mình khi nghe tên đẹp mà phải đối diện với một người không đẹp chút nào. Đúng là tên đặt và người thật đã tự chửi lẫn nhau!

7 giờ 15 phút, Nhu về đến nhà. Cô bé giúp việc đã chờ sẵn ở cửa, vội vã thúc hỏi:

- Bác dặn em nói với Chị là về đến nhà, không được ăn cơm mà phải lên phòng khách ngay. Khách đã đến từ lúc 7 giờ. Em đã châm trà lên mời khách rồi. Chị coi chừng vì Bác gái giận Chị lắm đó.

Nhu ừ hử cho qua chuyện rồi đi thẳng về phía phòng khách. Vừa đi Nhu vừa lẩm bầm “Đi xem mắt mà làm như là đi ăn cướp không bằng. Mắt mũi tôi có gì lạ đâu để mà phải đến xem tận mắt. Đúng là cổ hủ, hủ lậu. Lần này thì tôi sẽ cho biết là ai chê ai xấu”. Ý nghĩ quái lạ và hằn học ấy, chưa từng có trong cuộc đời, đã làm Nhu giật mình. Nhu không thể hiểu được là mình đã trở nên đanh ác và nham hiểm như vậy từ lúc nào nữa, dù chỉ là trong tư tưởng. Nhu bước vào phòng khách như một kẻ tử tội bước lên pháp trường. Có một cái gì nghèn nghẹn ở cổ và có một cái gì cay cay trong mắt. Nhu lê từng bước một, một mỗi bước vào phòng khách và lí nhí trong miệng:

- Cháu xin chào Ông Bà.

Nhu không chào người đàn ông trẻ ngồi ở chiếc ghế đơn mà chỉ hướng về phía ấy gật nhẹ. Nhu không mong đợi người ấy đáp lễ cái gật đầu không mấy thân thiện của mình thì đã nghe một giọng nói thật trầm ấm cất lên:

- Chào Cô Nhu. Cảm ơn Em đã phải nghỉ ôn bài để về sớm chiều nay.

Nhu hơi giật mình. Hình như người ấy đã nhìn thấy sự bất mãn của Nhu qua cái gật đầu chào ban nãy. Nguy thật rồi! Thế nào hôm nay sau khi khách về Nhu cũng sẽ bị Mẹ mắng cho một trận vì cái thái độ bất lịch sự của mình. Nhu còn đang lo lắng không biết phải làm sao thì đã nghe tiếng Mẹ thân thiện:

- Xin phép Ông Bà cho cháu Nhu ngồi xuống để hầu chuyện ạ.
- Vâng, Cháu cứ tự nhiên.

Tiếng Mẹ của người đến xem mắt Nhu tiếp lời. Nhu ngồi xuống, đối diện với người đàn ông trẻ nhưng vẫn không chịu ngẩng mặt lên. Không khí trong phòng khách thật ngọt ngào. Hình như tất cả mọi người đang nhìn vào mặt Nhu. Nhu cảm thấy có một luồng điện chạy qua mặt và làm mặt nóng đỏ lên. Nhu bối rối và có phần ngượng ngùng vì sự thừa thãi của hai bàn tay. Cũng thật may, khi Nhu chưa tìm được cách nào để rời khỏi phòng khách thì Bố của người đến xem mắt Nhu đã lên tiếng:

- Nghe nói Ông Bà có một vườn hoa rất đẹp, xin cho phép vợ chồng chúng tôi lên xem có được không ạ?

Khách vừa dứt lời thì Bố của Như đã vội đính chính:

- Dạ, tôi chỉ trồng được một ít hoa trên cái sân nhỏ sau phòng này thôi. Tôi không dám khoe nhưng cũng xin được mời Ông Bà ra xem cho vui mắt.

Thế là đôi bên cha mẹ rời phòng khách để đi ngắm hoa. Bây giờ chỉ còn lại hai người. Như càng thấy ngại ngùng hơn, hai bàn tay đan chặt vào nhau và không có chỗ nào để mà dấu cả. Như vẫn ngồi yên không động đậy. Người đàn ông trẻ nhanh nhẹn phá tan bầu không khí nặng nề bằng một câu hỏi rất tự nhiên, pha thêm một chút gì lo lắng:

- Như mới đi học về, chắc là Em mệt và đói lắm, có phải không?

Như lí nhí trong mồm “Vâng” rồi lại tiếp tục im lặng, hai tay vẫn đan vào nhau, mắt thì vẫn không rời khỏi cái nền nhà. Ước gì anh ta bảo Như: “Thôi Em xuống nhà ăn cơm đi” thì tốt biết mấy. Nhưng không phải như vậy, người đàn ông lại tiếp tục:

- Mãi nói chuyện, anh quên tự giới thiệu với Như, anh là Khôi, hiện đang phục vụ trong quân đội. Đơn vị của anh ở Đà Lạt. Tuần này anh được về phép và Ba Mẹ nói là đã được sự chấp thuận của Hai Bác để anh đến thăm Như. Xin lỗi Như, biết là Em đang bận ôn bài thi mà vẫn đến quấy rầy vì anh phải trở về đơn vị chiều mai.

Như vẫn im lặng, không biết phải nói gì. Hình như anh Khôi biết quá nhiều chi tiết về Như. Tự nhiên Như cảm thấy hối hận vì thái độ cư xử không mấy lịch sự của mình lúc ban đầu. Như ngược mặt nhìn anh Khôi để thay cho một lời xin lỗi. Không hiểu sao nước mắt Như tự nhiên ứa ra. Như cố gắng không khóc trước mặt khách nhưng nước mắt đã doanh tràn. Như lúng túng đáp lời:

- Vâng, em là Như, học ở trường Khoa Học. Em sắp thi rồi nên rất lo. Em sợ nếu không qua được thì chắc là sẽ phải bỏ ngang.
- Tại sao lại lo? Anh nghe nói Như rất chăm học và học giỏi nữa có đúng không?
- Không đúng như vậy đâu. Tại em không được thông minh nên phải chăm thì mới theo kịp các bạn cùng lớp. Còn học giỏi thì lại càng không đúng vì em cũng bị thi trượt hai lần ở trường này rồi.

Nói đến đây Như lại ngồi yên. Anh Khôi như đọc được sự lung túng của Như nên tìm cách phá tan bầu không khí căng thẳng nên đã tiếp lời:

- Như ạ, Em có phiền không nếu anh hỏi Như câu này, nó có hơi riêng tư một chút?

Như không biết phải trả lời thế nào, ba chữ “hơi riêng tư” làm cho Như thấy lo lắng. Tự nhiên Như thấy sợ nếu rủi câu hỏi ấy lại có liên quan đến cái “xấu” của mình. Anh Khôi không chờ câu trả lời mà tiếp tục:

- Như không phản đối thì cũng đồng nghĩa là đã bằng lòng cho anh hỏi phải không? Thế thì anh hỏi đây.... Như ạ, tại sao Em không để móng tay dài?

Trời ơi, Như thầm nghĩ “Hỏi gì mà lạ vậy. Có ai đi xem mắt mà lại đi để ý đến móng tay của người con gái mới gặp lần đầu như vậy đâu!”. Nghĩ như thế nhưng Như vẫn không thấy bực mình vì trong giọng nói của anh Khôi có pha một cái gì rất nhẹ nhàng, rất ân cần và rất thành thật. Như nhìn anh Khôi, tủm tỉm cười, nói nhỏ:

- Tại vì em không quen. Khi xưa, em có lần làm ở phòng thí nghiệm về vi trùng độ một năm, nếu để móng tay dài thì sẽ không tiện cho việc cấy vi trùng nên từ đó em đã có thói quen cắt móng tay thật ngắn.
- Thế à, đó là luật của phòng thí nghiệm hay sao?
- Em không rõ lắm, nhưng không thấy ai để móng tay dài cả.
- Thế à. Thế các cô làm chung phòng thí nghiệm với Em có trang điểm không?

Như ngạc nhiên vô cùng trước câu hỏi của anh Khôi và hơi bực mình một chút. Như nhìn thẳng vào mặt khách với ánh mắt không mấy vừa ý, hỏi nhanh:

- Tại sao Anh lại hỏi em câu này?
- Vì anh thấy Như lớn rồi, đã là sinh viên rồi, mà cũng không trang điểm, son phấn như nhiều người anh gặp, nên anh tò mò muốn biết tại sao.

Như lại nhìn xuống nền nhà và không biết phải trả lời như thế nào. Bây giờ phải nói thật hay nói dối đây. Như muốn hét to lên bảo anh Khôi: “Đủ rồi, xin Anh đừng hỏi thêm nữa. Tôi đã khổ tâm lắm rồi” nhưng Như lại không thể nào nói ra lời. Đôi mắt hiền hòa, cái nhìn đứng đắn như che chở, như bảo bọc và rất “đàn ông” của anh Khôi hình như đã có một sức mạnh thúc hối Như phải trả lời. Như thu hết can đảm, nhìn thẳng vào mắt anh Khôi và hỏi thêm:

- Anh thật sự muốn biết tại sao?
- Đúng vậy! Anh thật lòng muốn biết tại sao.
- Nếu Anh thật tình muốn biết, em sẽ nói thật ...

Như ngần ngại một lúc, lại thu hết can đảm còn sót lại rồi nói lý do trong khi đôi mắt xa vắng như không hồn nhìn vào khoảng không trước mặt:

- Tại vì em xấu. Mấy tháng trước đây có một người thầy giáo đến xem mắt và chê vì em “quá xấu”. Vì vậy, em không nghĩ là phấn son hay mỹ phẩm có thể làm cho gương mặt của em dễ coi hơn so với người thật của em đâu.

Nói đến đây, mọi vật như nhòa nhoẹt trước mắt Như. Hai giọt nước mắt tủi thân đã từ từ lăn dài xuống má. Như vội đưa tay áo lên lau nhanh. Như muốn xin phép rời khỏi phòng khách ngay lập tức nhưng anh Khôi đã vội vã ngăn lại:

- Như à, anh thật tình xin lỗi Em. Anh không có ác ý khi hỏi Em câu ấy đâu. Anh chỉ vì tò mò muốn biết tại sao khi anh thấy Như thật đơn sơ, thật giản dị và thật trong sáng so với các thiếu nữ cùng lứa tuổi với Em mà anh đã gặp. Anh xin lỗi đã làm Em buồn. Như ạ, nín đi, anh có thể xin Em đừng khóc nữa được không?

Lời thành thật xin lỗi và giọng nói ân cần của anh Khôi đã làm Như cảm động. Như vẫn nhìn xuống nền nhà. Nước mắt đã thôi không rơi xuống má. Trong cuộc đời này chỉ có hai người đàn ông biết an ủi và làm cho Như bớt tủi thân mà thôi. Người thứ nhất là Bố của Như và bây giờ là anh Khôi. Như muốn nói với anh Khôi lời xin lỗi vì đã khóc trước mặt khách nhưng chưa kịp mở lời thì cha mẹ của hai bên đã trở lại phòng khách.

Mười lăm phút sau, khách kiếu từ ra về. Như theo chân Bố Mẹ tiễn khách ra cửa. Bụng đói cồn cào, đầu óc trống rỗng, Như lùi thủi đi theo sau cùng. Như không đủ can đảm nhìn vào mặt anh Khôi nhưng Anh đã đến bên cạnh và nói đủ to để cho cả 6 người cùng nghe:

- Nếu Như đồng ý, lần sau về phép, anh sẽ đến thăm Em, có được không?

Như đáp lại như một cái máy: “Vâng” và vẫn không dám ngừng đầu lên nhìn vì hình như có một cái gì không bình thường trong lòng. Anh Khôi bước lại gần Như hơn:

- Vậy anh về nghe. Chúc Em thi đỗ cao. Anh sẽ về thăm Như vào lần phép tới.

Như muốn nói lời cảm ơn với anh Khôi, nhưng lại thôi vì sợ hiểu lầm là con gái mới gặp người đàn ông lần đầu mà đã “tươi tướp” nói nhiều nên chỉ gật nhẹ và lí nhí trong miệng:

- Chúc Anh lên đường bình an ...

Thời gian trôi qua đi thật nhanh. Việc thi cử không như mong muốn. Như thấy buồn và có phần nào mong chờ người đàn ông đến xem mắt Như mấy tháng trước. Vẫn không có tin tức gì về anh Khôi cả. Như cũng không biết phải hỏi ai, chỉ còn biết chờ đợi và chờ đợi. Ngày qua ngày, sự mong mỏi gặp lại anh Khôi càng mong manh hơn vì đã có nhiều biến đổi sau cuộc đời.

Thế là hết! Kết quả của hai lần xem mắt đã để lại cho Như hai kỷ niệm thật khó quên trong đời. Một kỷ niệm thì thật là chua chát. Lời nhận xét của ông thầy giáo rằng Như “quá xấu” sau lần xem mắt không quá 10 phút cứ ám ảnh Như mãi. Hai chữ ấy đã có đủ sức mạnh để giết chết giấc mơ tương lai của một người con gái mới lớn trong xã hội Việt Nam. Còn một kỷ niệm thì thật là ngọt ngào. Tuy cuộc gặp gỡ qua lần xem mắt thứ hai thật ngắn ngủi nhưng nó đã giúp Như lấy lại niềm tin. Như đã hiểu thêm là cái “xấu” hay cái “đẹp” của người phụ nữ thực sự thay đổi tùy theo lăng kính bẩm sinh, sự giáo dục của gia đình cũng như trường học, cùng với quan niệm sống ... của người đàn ông đối diện.

Hơn ba mươi năm qua rồi, không còn ai đến xem mắt Như nữa! Như đã quên hẳn hình ảnh của ông thầy giáo ngày nào đã một lần chê Như xấu xí. Tuy vậy, Như vẫn thấy tủi thân và khóc nhiều lần mỗi khi nhớ lại. Nhưng quả thật, Như không thể nào quên được gương mặt của anh Khôi, người đã một lần xin lỗi Như. Anh Khôi đã đến xem mắt và cũng đã làm cho Như phải bật khóc vì hai câu hỏi ngộ nghĩnh nhưng chan chứa tình người. Phải chi anh Khôi về thăm Như được thêm một lần nữa thì ít nhất Như cũng có lý do chính đáng để viết vào nhật ký của mình những câu thơ tình tứ và lãng mạn như những người con gái khác có cuộc tình dang dở ...

*“Nửa vương vãi quần ngang mái tóc,
Chiều hôm nay em khóc tình đầu!
Nếu xưa chẳng biết mặt nhau,
Thì đâu để nhớ, để sầu cho em! ”*

Nhưng rất tiếc anh Khôi chỉ gặp Như được đúng một lần. Một lần đến xem mắt, rồi anh đi, và không bao giờ trở lại thăm Như, như lời anh đã hứa. Anh Khôi đã đến, đã đi, và đã để lại cho Như một cái gì thật nhẹ nhàng, ấm áp, ân cần, thành thật và rất tự nhiên. Lời hứa hẹn đầu tiên và cũng là cuối cùng của anh đã giúp Như không còn để ý đến những lời phê bình về cái “xấu” của mình như trước nữa. Anh Khôi có biết là Như đã nghĩ đến Anh rất nhiều và buồn không ít trong những năm tháng lẻ loi vừa qua trên xứ người hay không? Như vẫn khóc thầm mỗi khi nhớ đến và đôi khi, không hiểu tại sao, Như cảm thấy rất giận anh Khôi. Có lẽ vì anh Khôi đã lổi hẹn và đã để cho Như chờ đợi gần nửa cuộc đời trong vô vọng. Nhưng dù sao thì Như cũng xin được cảm ơn anh Khôi thật nhiều, người đã đến “xem mắt”, đã đi, và đã để lại cho Như một khoảng trống không nhỏ trong tâm hồn với một giọng nói trầm ấm và một hình tượng “rất đàn ông”, đứng đắn, tình tứ, lãng mạn ... để thương và để nhớ trong cuộc đời này!

Thiên Thu
Canada, 05-09-2008